

מחודדים

ת"ר ושינתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין 5.)

**אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ולשבית העומדים
בין בים ובין ביבשה המקום ירחם עליהם וישמיעם
ויציאם מצרה לרוחה ומאפילה לאורה ומשעבוד לגאולה
השתא בעגלה ובזמן קריב ונאמר אמן:**

סיכומי דף היומי
מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
גלב"ע נ"ו ניסן תשע"ז

גליון
372

לר' אבא: מעשה רב עדיף, שמורה לעשות מעשה ואז יש לסמוך עליו לעשות כך.

אין לומדים הלכה למעשה לא מלימוד הרב ולא ממעשה שעשה הרב, עד שישאל על ידי מעשה ויאמר לו הרב הלכה, ואם שאל ואמר לו הלכה למעשה ילך ויעשה מעשה כל ימיו ואינו צריך לשאול כל מעשה שבא לידו, אבל בטריפות לא ידמה ללמוד זה מזה שהרי במקום אחד מתה ובמקום אחר יכולה לחיות. וכן אין לומדים הלכה ממשנה אבל מפסקי הגמרא לומדים הלכה למעשה, ור' יוחנן החמיר לעצמו ואמר לתלמידיו שלא יעשו דבר עד שיאמר להם הלכה למעשה.

רבא אמר לרב פפא ולרב הונא בריה דרב יהושע שאם מגיע ממנו פסק דין לפניהם וראו בו פירכא לא יקרעו, עד שיבואו אצלו ואם יש לו טעם ישיב להם ואם לא יחזור בו, ולאחר מיתתו לא יקרעו ששמא היה יכול להשיב להם טעם, וגם לא ילמדו ממנו כיון שאין לדיין רק מה שענינו ראות.

בבא בתרא דף קל"א. יום א' פרשת לך לך ב' חשוון תשפ"ה

דף קל"א - ע"א

רבי נתן אמר לרבי ששנה משנתו כר' יוחנן בן ברוקה, ותנן שאם לא כתב לאשתו בנ"ך דיכרין דיהוין ל"ך מינאי אינון ירתון כסף כתובתיך יותר על חולקיהון דעם אחוהון חייב שהוא תנאי בית דין, והשיב לו רבי (הגם שפסק כר' יוחנן בן ברוקה) 'סבון תנן' שהוא לשון מתנה ומהני גם לרבנן, ואמר רבי ילדות הייתה בי והעזתי פני בנתן הבבלי, ואי אפשר לשנות 'סבון' שהרי קיימא לן שהבנים אינם טורפים הכתובה ממשועבדים ואם היא מתנה מחיים למה לא יטרפו ממה שמכר לאחר כך, אלא 'ירתון תנן', כר' יוחנן בן ברוקה.

רב משרשיא פשיט האיבעיא של רבא אם אמר ר' יוחנן בן ברוקה רק בשכיב מרע שמוריש מיד וקרי בה ביום הנחילו את בניו או גם בבריא, מהמשנה של כתובת בנ"ך דיכרין שמירי בבריא.

מה שאפשר להתנות בתנאי כתובה הגם שהבנים לא באו לעולם, וגם לרבי מאיר שמקנה אדם דבר שלא בא לעולם מודה שאינו מקנה דבר שאינו בעולם, משום שתנאי בית דין הוא והפקר בית דין הפקר להקנות גם לדבר שלא בא לעולם.

דף קל"א - ע"ב

רבי השיב לר' נתן 'יסבון' תנן, והיה יכול להשיב, א. שהוא תנאי בית דין ומועיל הירושה באופן זה, ולא השיב כן משום שנקט לשון ירתון משמע שנוטה כר' יוחנן בן ברוקה, ב. שתנן התם לא כתב לה בנ"ך נוקבן דיהוין ליכי מינאי יהוין

גליון זה הוקדש לעילוי נשמת מורינו ורבינו שמו מפארים מחולל ומייסד רעיון הדף היומי ברחבי תבל וראש ישיבת חכמי לובלין הגאון הקדוש רבי יהודה מאיר בן רבי יעקב שמשון שפירא זצוק"ל גלב"ע ז' מר חשוון תרצ"ד 'עולו ואתכנסו להילולת מורינו ורבינו' ת. נ. צ. ב. ה.

בבא בתרא דף ק"ל. יום שב"ק פרשת נח ר"ח חשוון תשפ"ה

יום זה הוקדש לזכות מרת עלקא בת מרים לאה לברכה והצלחה וסייעתא דשמיא בכל העינינים

דף ק"ל - ע"א

משנה. האומר איש פלוני יירשני במקום שיש בת או בתי תירשני במקום שיש בן לא אמר כלום שהתנה על מה שכתוב בתורה, ר' יוחנן בן ברוקה אומר אם אמר על מי שראוי ליורשו דבריו קיימים ועל מי שאינו ראוי ליורשו אין דבריו קיימים. מהלך א': לר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה לא נחלקו ר' יוחנן בן ברוקה וחכמים על אחר במקום בת ובת במקום בן שלא אמר כלום, ונחלקו רק על בן בין הבנים ובת בין הבנות, ולתנא במשנה נחלקו גם באחר במקום בן ובת במקום בן. מהלך ב': גם לתנא במשנה נחלקו רק על בן בין הבנים ובת בין הבנות וכל המשנה לר' יוחנן בן ברוקה. 'הלכה' כר' יוחנן בן ברוקה בבן בין הבנים ובת בין הבנות [בין באמירה בין בכתיבה].

דף ק"ל - ע"ב

'והיה ביום הנחילו את בניו' לומדים כר' יוחנן בן ברוקה שנתנה התורה רשות לאב להנחיל לכל מי שירצה, 'לא יוכל לבכר' לומדים שחלק הבכורה אינו יכול להנחיל לאחרים, וצריך שניהם ואם היה נאמר רק אחד מהם היו לומדים זה מזה בקל וחומר ממה שפשוט נוטל בראוי ובכור נוטל רק במוחזק.

לר' זריקא בשם ר' אמאי: הלכה עדיף שפוסק הרב הלכה לעשות כן, אבל בהוראה יתכן שטעה הרואה בסיבת הפסק.

שישמעו אליה מעתה על ידי שיודעין שעתידיים להיות כפופים אליה.

הכותב במתנה פירות נכסיו (בעין, או קרקע לפירותיה) **לאשתו**, גובה כתובתה מהקרקע, שבשביל מתנה לא מחלה שיעבוד כתובתה.

כתב לה מחצית קרקע ופירות נכסיו, או שליש או רביע, גובה כתובתה מהשאר.

כתב לה כל נכסיו (לאיבעיא לרבא יש ב' צדדים אם מיירי בארוסה או גרושה או בכל אופן) **ויצא עליו שטר חוב שקודם למתנה זו, לרבי אליעזר**: תקרע מתנה וגובה כתובה שבשביל מתנה לא מחלה על הכתובה וחוזרת וטורפת מבעל חוב שיעבוד כתובתה. **לחכמים**: (וכן הורו לבת אחותו של רבי יהודה הנחתום) במתנה זו מחלה כתובה מנכסים אלו ולא חששה שיטרוף בעל חוב [אבל ממה שיקנה לאחר כך גובה כתובתה]. וכן פסק רב נחמן, שאומדנא הוא, שנוח לה שיצא עליה קול שבעלה כתב לה כל נכסיו ובהנאה זו מחלה שיעבוד כתובה.

הלך בנו למדינת הים ושמע שמת וכתב כל נכסיו לאחרים ובא בנו, לתנא קמא: מתנתו מתנה, שלא פירש בשעת מתנה שנותן משום שסובר שמת בנו, לר' שמעון בן מנסיא: אין מתנתו מתנה, ואם ידע שבנו קיים לא כתב, וכמי שפירש, וכן פסק רב נחמן שאומדנא הוא.

דף קל"ב - ע"ב

הכותב נכסיו לבניו וכתב לאשתו קרקע כל שהוא ולא פירש אם הוא לתחילת פירעון כתובה או למתנה, לתנא קמא: (כפירוש ר' יהודה), אם היתה שם בשעה שחילק לבנו וקיבלה עליה אבדה כתובתה מנכסים האלו, שאין אדם רואה שנותנים ממונו בפניו ומחזיק המתנה לקיימה רק בעושה בלב שלם, ואם היתה רק באחד מאלו לא איבדה כתובתה. **לר' יוסי**: אם קיבלה עליה הגם שלא כתב לה, או כתב לה הגם שלא קיבלה עליה (לרש"י כשמחלק לפניה, שפסק רב נחמן כשמואל רבן, ולרב במזכה להם על ידה, ולר' יוסי בר חנינא באומר לה שלי קרקע זו בכתובתך, לרשב"ם ככתיבה גרידא שעשאה שותף בין הבנים, כרב נחמן) איבדה כתובתה, שכיון שעשאה שותף בין הבנים מחלה.

[כתב נכסיו לבניו ולאשתו לא נתן כלום אין שתיקתה כהודאה, שנחת רוח עשתה לבעלה].

כתב נכסיו לבניו וכתב לאשתו קרקע כל שהוא במתנה בריא, איבעיא לרבא אם אומרים רק בשכיב מרע ידעה שאין לו עוד נכסים ומחלה, אבל בבריא סברה שיקנה לאח"כ ותגבה מהם כתובתה, או כיון שאין לו עכשיו והיה לה למחות וכיון ששתקה מחלה.

כתב נכסיו לבניו, ולאשתו הקנה רק דקל אחד לפירותיו עד שייבש האילן או פירות מחוברים, לרב נחמן בשם שמואל איבדה כתובתה, שהרי עשאה שותף בין הבנים בקרקע, שהרי הקנה לה יניקת קרקע, אבל כתב לה פירות תלושים כמו מי שכתב כל נכסיו לשתי בנותיו ושליש בפירות לאשתו, לא איבדה כתובתה.

בבא בתרא דף קל"ג. יום ג' פרשת לך לך ד' חשוון תשפ"ה

לזכות אחינו הרב אלטער בנימין ביינוש בן מרים לאה לברכה והצלחה ולסייעתא דשמיא בכל העינינים

דף קל"ג - ע"א

הכותב נכסיו לבניו, ולאשתו קרקע כל שהוא, איבדה כתובתה שמחלה שיעבוד מנכסים אלו כיון שעשאה שותף

יתבן בביתו ויתזנן מנכסי עד דתילקחן לגוברין חייב שהוא תנאי בית דין, ובוודאי נתקן בבית דין אחד שהרי דרש ר' אלעזר בן עזריה לפני חכמים שכשם שהבנים אינם יורשים רק לאחר מיתת אביהם אף בנות אינם ניזונות רק לאחר מיתת אביהם (שאינן כופים אותו בחייו לזונם), ואם לא נתקן בבית דין אחד הרי אי אפשר ללמוד זה מזה, ואם כך אתי גם לרבנן שכיון שבתנאי השני יש לשון מתנה ומהני גם לתנאי של בנין דיכרין שנאמר בלשון ירושה, וקשה על רבי שהוצרך לומר יסבון, ודחו שלעולם נתקן בשני בתי דין רק שבית דין השני תיקן כמו בית דין ראשון כדי שלא יקשו מתקנה לתקנה.

דף קל"ב. יום ב' פרשת לך לך ג' חשוון תשפ"ה

לזכות החתן החשוב יעקב מאיר בן פריידא רחל לקשר של קיימא עב"ג ולהצלחה ולסייעתא דשמיא עד בלי די

דף קל"ב - ע"א

כתב כל נכסיו במתנה [ולא שייר כלום לבניו]

כתב לאשתו - לא עשאה אלא אפוטרופא, שאין אדם מניח את בניו ונותן הכל לאשתו, אלא רצה שיכבדוה בניו באופן שפרנסתם יהא ברשותה.

כתב לבנו הגדול - לא עשאו אלא אפוטרופוס, שרצה שיכבדו אותו האחים, שחייבים בכבודו, שנאמר 'ואת' לרבות אחיך הגדול.

כתב לבנו הקטן, גם המוטל בעריסה - לר' חנינא בר אידי אמר שמואל עשאו אפוטרופוס, שרוצה בכבודו [אבל כתב לבנו יחידו במקום אשתו, למתנה נתכווין שאין ברצונו שתכבד אשתו את בנו].

כתב לאחר - נתכווין למתנה, ולא חשש לכבודו, ואם לעשותו אפוטרופוס משום שאין בניו יודעים בטיב משא ומתן היה לו לומר בפירוש, [כתב לבנו ולאחר במקום בנים - חצי הנכסים של אחר נתכווין למתנה, וחצי הנכסים של בנו עשה אפוטרופוס].

[היה לו בן, ובן בנו שמת או בן אשתו שקיבל עליו לזונו, כתב לבנו - עשאו אפוטרופוס, שרצה שבן בנו או בן אשתו יכבדוהו. לבן בנו או לבן אשתו - נתכווין למתנה ולא חשש לכבודו].

[אשתו ובן בנו שהוא בביתו] [מהרש"א] כתב לאשתו - עשאה אפוטרופא שרצה שבן בנו יכבד אותה, לבן בנו - למתנה נתכווין שבוודאי לא רצה שאשתו תכבד אותו].

כתב לאשתו ארוסה או גרושה - למתנה נתכווין, שאינו חושש לכבדם, שאינם בביתו.

כתב לבת במקום בנים - לרבינא משמיה דרבא: עשאה אפוטרופא כמו שמצינו אם יש נכסים מועטים שהבנות ניזונות והבנים יחזרו על הפתחים, שחוששים לכבודה יותר מבנים, לרב עזירא משמיה דרבא: נתכווין למתנה, ולא חשש לכבודה באופן שיכבדוה בניו [ורק לחזרת פתחים חוששים לכבודו].

כתב לאשה במקום אחים (שאינן לו בנים ואב) - עשאה אפוטרופא שרצה שיכבדוה כיון שאשתו כגופו.

כתב לאשה במקום בני הבעל - עשאה אפוטרופא, שחייבים בכבודה מיתור כבד 'את' אביך לרבות אשת האב.

כתב כל נכסיו לאשתו במתנת בריא (מהיום, או מהיום ולאחר מיתה), איבעיא לרבא אם נתכווין למתנה שאם משום כבודה הרי הוא קיים ויכבדוה מאימתו, או עשאה אפוטרופא שרוצה

בין הבנים, אבל מה שקנה לאח"כ נוטלת בכתובתה, ככתב לה ושעתיד אנא למיכני.

כתב שני שלישי לשתי בנותיו ושלישי לאשתו ומתה אחת בחיי אביה, לרב כהנא, יש לאשתו בשלישי זה שמחלה לבנות משום שעשאה שותף, אבל חוב כתובה לא מחלה לבעלה כשם שטורפת אם קנה נכסים לאח"כ.

חילק נכסיו לאשתו ולבניו ושייר דקל אחד לא פירש למי, לרב יימר, אומרים שלא מחלה גם חלק הבנים ושתקה, משום שהניח לה הדקל ואחר שתטרוף הדקל תטרוף מהם.

שכיב מרע שכתב נכסי לך ואחריך לפלוני בלשון ירושה (לר' יוחנן בן ברוקה) אם היה ראשון ראוי ליורשו אין לשני במקום ראשון כלום, שירושה אין לה הפסק (רב אחא בר רב עויא) והוא מתנה על מה שכתוב בתורה (רב נחמן), אבל בלשון מתנה נוטל השני אחריו.

שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחר ולא פירש לא לשון מתנה ולא לשון ירושה, אם היה ראוי לרשת נוטל משום ירושה, ואם לא נוטל משום מתנה (רב הונא), ונפקא מינה לעניין אחריך לפלוני (רבא).

כתב כל נכסיו ירושה, אלמנתו ובנותיו ניזונים מנכסיו. כתב במתנה גמורה, אין ניזונים מנכסיו שאין מוציאים למזונות מנכסים משועבדים. נתן במתנת שכיב מרע, ניזונים מנכסיו, שאם מירשה דאורייתא ניזונים, כל שכן שניזונים ממתנת שכיב מרע דרבנן.

דף קל"ג - ע"ב

'אני ה' בעתה אחישנה' בעת שהצדיקים צריכים ישועה הקב"ה ממציא להם, וכן אמר רבא לרב עיליש כשתיקן טעותו, שידע בו שמעולם לא באה תקלה על ידו בדין שהרי עכשיו זימנו הקב"ה קודם שבא להיכשל.

משנה. הכותב נכסיו לאחרים והניח בניו, לתנא קמא: מה שעשה עשוי אלא שאין רוח חכמים נוחה הימנו. **לרבן שמעון בן גמליאל:** אם לא היו בניו נוהגים כשורה זכור לטוב, ונחלקו תנאים כשאין בניו נוהגים כשורה לתנא קמא אם זכור לטוב או שאין רוח חכמים נוחה הימנו. ושמאל פסק כסובר שנחלקו רבנן, ולכן אמר לרב יהודה שלא יהא בהעברת נחלה מהראוי לה ואפילו להרבות לאחד ולמעט לאחד ואפילו מבן רע לבן טוב וכל שכן מבן לבת.

בבא בתרא דף קל"ד. יום ד' פרשת לך לך ה' חשון תשפ"ה

לזכות שרה שיינדל בת רבקה פייגה

דף קל"ד - ע"א

מעשה בבית חורון באחד שהיה אביו מודר הימנו הנאה והשיא בנו ואמר לחבירו הרי חצר וסעודה נתונים לך במתנה ואינם לפניך אלא כדי שיבוא אבא ויאכל עמנו בסעודה, אמר אם הם שלי הרי הם מוקדשים לשמים אמר לו לא נתתי לך את שלי שתקדיש לשמים, אמר לו שאם כן כל רצונך שהוא שיהיו אביו והוא אוכלים ושותים ומרצים זה לזה ועוון תלוי בראשם. אמרו חכמים שכל מתנה שאינו יכול להקדיש אינה מתנה, שגילה דעתו בפירוש שאינו נותן לו במתנה גמורה.

מעשה באדם שלא נהגו בניו כשורה כתב כל נכסיו ליונתן בן עוזיאל, מה עשה יונתן בן עוזיאל מכר שלישי והקדיש שלישי והחזיר לבניו שלישי, בא עליו שמאי במקל ותרמיל שטעה לדמותו למעשה בית חורון שאמרו חכמים שאין

המתנה חל ואין ההקדש חל כיון שעבר על דעת הנותן, וגם כאן כיון שעבר על רצון המת שלא יהנו בניו מנכסיו בטילה המתנה ובטל החזרה והוא כפיקדון בידו, והשיב לו יונתן שאם אינו יכול להחזיר אם כן אינו יכול להקדיש ולמכור שאינה מתנה, אלא שאין זה דומה לשם, שלא פירש שלא יחזיר, והוא מתנה גמורה, שיכול להקדיש ולמכור ולהחזיר.

שמונים תלמידים היו לו להלל הזקן, שלושים מהם ראוי שתשרה עליהם שכינה כמשה רבינו (אלא שאין הדור ראוי), שלושים מהם ראוי שתעמוד להם חמה כיהושע בן נון, עשרים בינוניים גדול שבכולם יונתן בן עוזיאל, קטן שבכולם רבן יוחנן בן זכאי, אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הניח מקרא ומשנה גמרא (סברת המשניות), והלכות למשה מסיני, אגדות, דקדוקי אותיות שבתורה, גזירות חכמים, וקלים וחמורים, וגזירות שוה, ותקופות מולד הלבנה, וגמטריה, ומשלות כובסים, ומשלות שועלים ללמוד בהם דברי תורה, שיחת שדים לעשות קמיע לרפואה, ושיחת דקלים ושיחת מלאכי השרת להשביע, ודבר גדול שהוא מעשה מרכבה, ודבר קטן שהם דברי אביי ורבא, לקיים מה שנאמר 'להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא' בשביל שאוצרותיהם מלאים כל טוב דברי תורה וחכמה, וכיון שקטן שבכולם כן גדול שבכולם על אחת כמה וכמה, אמרו עליו על יונתן בן עוזיאל בשעה שיושב ועוסק בתורה כל עוף שפורח עליו נשרף.

משנה. האומר זה בני לירושה נאמן על נכסים שיש לו עכשיו במיגו שהיה יכול לתת לו במתנה.

דף קל"ד - ע"ב

במשנה בקידושין תנן, באין מוחזק לנו לא באחים ולא בבנים, וקיימא האשה בחזקת שאין זקוקה לייבום (שספק ספיקא הוא שמא יש לו בנים, ואם אין לו שמא גם אחים אין לו), שנאמן לומר בשעת מיתתה יש לי בנים, ואינו סותר החזקה, ואינו נאמן לומר יש לי אחים נגד החזקה.

במשנה כאן מחדש כשמוחזק לנו שיש לו אחים, שנאמן לומר זה בני או יש לי בנים לפוטרה מיבום, הואיל ובידו לגרשה ומה לו לשקר (רב יוסף בשם רב יהודה אמר שמואל).

בעל שאמר גרשתי את אשתי לרב יוסף: נאמן, הואיל ובידו לגרשה.

לרב יצחק בר יוסף בשם רבי יוחנן: אינו נאמן, ולרב ששת הטעם שאין מיגו שאם גרשה היה יוצא קול.

לר' חייא בר אבין בשם רבי יוחנן: נאמן, ותירצו בשיטת רבי יוחנן שלמפרע כגון גירשתי לפני שלושים יום אינו נאמן שאין מיגו למפרע, ולהבא נאמן שבידו לגרשה (ועיין דף קל"ה).

בעל שאמר גירשתי את אשתי כגון לפני שלושים יום, שאינו נאמן למפרע, נחלקו רב מארי ורב זביד אם נאמן לעניין להבא שמחלקים דיבורו שבמה שאמר גירשתי נאמן. או שלא מחלקים דיבור באשה אחת.

האומר איש פלוני בא על אשתי, הוא ואחר מצטרפים להורגו ולא להורגה שפסול לעדות לעניין אשתו, ומחלקים עדותו שלעניין בועל נאמן, ולאשתו אינו נאמן.

בבא בתרא דף קל"ה. יום ה' פרשת לך לך ו' חשון תשפ"ה

לזכות פינקיל פעריל בת רבקה פייגה

דף קל"ה - ע"א

האומר בשעת מיתתו שאשתו ראויה לכהן גדול (וכונתו

בבא בתרא דף קל"ז. יום ו' פרשת לך לך ז' חשון תשפ"ה

יום זה הוקדש לזכות מורינו ורבינו מחולל ומייסד רעיון הדף היומי

ברחבי תבל וראש ישיבת חכמי לובלין

הגה"ק רבי יהודה מאיר שפירא זצוק"ל

בן הרב בנש"ק רבי יעקב שמשון זצוק"ל

נלב"ע ז' מר חשון תרצ"ד

ת. נ. צ. ב. ה.

דף קל"ז - ע"א

משנה. בריא שרוצה לכתוב נכסים לבנו לאחר מיתה, לרבי יהודה: צריך שיכתוב מפורש מהיום ולאחר מיתה והיינו גוף מהיום ופירות לאחר מיתה. **לרבי יוסי:** אינו צריך שזמנו של שטר מוכיח עליו שמאותו הזמן מתחיל המתנה, והלכה כר' יוסי (רבה בר אבון בשם רב). [ולגבי גט משום חומרת עריות החמיר רב לכתוב מהיום, והגאונים כתבו שנהגו כרבי יהודה].

שטר שכתוב בו קנין, לרב נחמן ורב הונא בריה דרב יהושע: לכולי עלמא אינו צריך לכתוב מהיום. **לרב פפי:** אם כתב בתחילת השטר 'אקנייה וכך אמר לנו הווי עלי עדים וקנו ממני וכתבו וחתמו' ובסוף השטר 'וקנינא מן פלוני לפלוני' משמע שני קניינים הוא הקנה וגם אנו קנינו ממנו והוא ייפוי כוח לקנות מהיום, אבל אם כתב בראש השטר וקנינא ולבסוף אקנייה משמע קנין אחד שמפרש קניינו ממנו איך הקנה לנו, ואינו קונה מהיום.

דף קל"ז - ע"ב

הכותב נכסים לבנו לאחר מיתה, האב - אינו יכול למכור לאחר הגוף מפני שכתובים לבן, והבן - אינו יכול למכור מפני שהם ברשות האב לפירות, אלא שניהם יחד. מכר האב הפירות - מכורים עד שימות, מכר הבן הגוף - אין ללוקח בהם כלום עד שימות האב.

מכר הבן בחיי האב ומת הבן בחיי האב, לרבי יוחנן: לא קנה לוקח, שקניין פירות של האב כקניין הגוף וגם לבן אינו מוחל חלקו וכמו שלא בא לבן הגוף עד שימות האב, וכיון שמת בחייו לא בא לידו שיוכל למוכרו, **לריש לקיש:** קנה לוקח, שקניין פירות אינו כקניין הגוף, ואפילו כשמשירר הפירות לעצמו לא שירר הגוף, והבן מכר הגוף שבחלקו.

המוכר שדהו לפירות, לרבי יוחנן: מביא וקורא שקניין פירות כקניין הגוף וקוראים בו 'האדמה אשר נתת לי ה', **לריש לקיש:** מביא ואינו קורא שקניין פירות אינו כקניין הגוף.

הכותב נכסי לך ואחריך יירש פלוני ואחריו יירש פלוני, מת ראשון קנה שני, מת שני קנה שלישי. מת שני בחיי ראשון (ולא זיכה לשלישי אלא מכח שני), **לברייתא א':** (כרשב"ג) יחזרו ליורשי ראשון, לרבי יוחנן - משום שקניין פירות שהיו לראשון כקניין הגוף, שהכותב לא שירר כלום לעצמו שהרי לשלישי נתן את הגוף ולראשון ושני נתן פירות, וכיון שאין שני נשאר הגוף לראשון, לריש לקיש - הגם שקניין פירות אינו כקניין הגוף, כיון שאמר אחריך יירש פלוני גילה כוונתו שכל ימי חיי הראשון יהא לראשון גוף ופירות ומה שישירר אחרי יקבל פלוני וכיון שמת שני ישאר ביד יורשי ראשון. **לברייתא ב':** (כרבי) יחזרו ליורשי נותן, שסובר קניין פירות אינו כקניין הגוף ואין לראשון רק פירות וכיון שאין שני יחזרו לנותן או ליורשים.

לכל אדם שהרי לכהן אסורה שהוא נאמן רק במינו שבידו לגרשה, ואז נאסרה לכהונה), ויש לו אחים ולא בנים שמוחזק שחייב ליבם, **לרבה:** נאמן שהוא כמי שאמר גירשתי את אשתי שנאמן להבא כמו שתירצו בשיטת רבי יוחנן, **לאביי ורבא:** חיישינן שהם אמוראי בשיטת רבי יוחנן.

שבויה שאומרת נשבית וטהורה אני, ויש עדים במדינת הים שנטמאה, לרבי חנינא מותרת לכהן שאין חוששים לעדות שבמקום רחוק.

מי שאין לו בנים ואמר בשעת מיתה יש לי אחים ומוחזק לנו כן, ובני העיר אומרים שעדים במדינת הים יודעים שיש אחים, לרב יוסף: נאמן (אף אם היה נגד החזקה, מכח מינו). **לאביי ורבא:** חוששים לעדים שבמדינת הים, שרבי חנינא מיקל בשבויה שחזקה כשרה אבל ביבמה לשוק לא נתיר מספק.

האומר זה אחי ומודים לו האחים, יורש עמהם. ואם אחיו אומרים שאינו אחיו, נוטל עמו בחלקו (כגון שיש שלשה שדות ושני אחים מלבד הספק, שנוטל כל אחד שדה ותצי, נותן לו חצי שדה ותצי השני אין יכול להוציא מאחיו השני שאומר אינו אחיו), ואם נפלה לספק ירושה או קנה הספק נכסים ממקום אחר ומת, נוטל רק האח שאומר שהוא אחיו.

האומר זה אחי, ואחיו אומרים אין אנו יודעים, נוטל עמו בחלקו, ואם מת יחזרו נכסים אליו, ואם נפלו לו נכסים ממקום אחר ומת יירשו אחיו עמו מכח אחיהם האומר שאחיו הוא. והטעם שאין האחים נותנים מחלקם, **לרבה:** מוכח מזה שברי ושמה שמשאירים הממון בחזקתו ומנה לי בידך והלה אומר איני יודע יהא פטור, **ולאביי:** לעולם אפשר לומר שברי ושמה ברי עדיף וכאן כמנה לאחר בידך, שהרי הספק אינו יודע שאחיהם הוא.

נתן האח לספק קרקע ריקנית וטרח הספק בה ושיבחה, חולקים כולם בשבח זה, ואם השביח מאליו כגון דקל שנתעבה או קרקע שהזדבל מאליה, תיקו.

דף קל"ח - ע"ב

משנה. מתנת שכיב מרע שקונה לאחר מיתה, שאומר דא תהא למיקם ולהיות וזה דייתיקי, או שהוא אומר נכסים שכתובים בשטר זה אני מקנה לאחר בקבלת השטר.

מתנת בריא שקונה הגוף מחיים ופירות לאחר מיתה - כשכותב מהיום ולאחר מיתה ומשמע גוף מהיום, ופירות לאחר מיתה. אבל אם לא כתב מהיום לא קנה שאין מתנה לאחר מיתה. מת ונמצאת שטר צוואת שכיב מרע קשורה בו אפילו על ירכו אינה כלום, שאינו כצוואה בפה של שכיב מרע, ואין שטר לאחר מיתה.

שכיב מרע שכתב נכסיו לאחד וחזר וכתב לאחר, שני קנה, וראשון לא קנה שהשכיב מרע יכול לחזור מהמתנה, אבל אם זיכה להם ראשון קנה [ובמתנת בריא גם בלי זיכו, ראשון קנה].

שכיב מרע שאמר כתבו ותנו מנה לפלוני ומת, אין כותבים ונותנים, שמא לא גמר להקנות עד שיכתבו שטר ואין שטר לאחר מיתה, (ר' אלעזר, והורה ר' יוחנן להיזהר כדבריו שכן הלכה), ואם ציווה השכיב מרע לכתוב השטר רק ליפות כח של מקבל המתנה, ולא לעכב המתנה שלא יקנה רק בשטר, כגון שכתב אף כתובו וחתומו, כותבים ונותנים (רבי יוחנן). וכן הלכה (רב יהודה אמר שמואל, ורבא אמר רב נחמן). [וכן הדין בשטר של שכיב מרע שכתוב בו קנין, שאם ליפות כוחו כתב כגון וקנינא מיניה מוסיף על מתנתא דא, קנה]